

KULTURHISTORISK
MUSEUM
UNIVERSITETET I OSLO
FORNMINNESEKSJONEN

Postboks 6762,
St. Olavs Plass
0130 Oslo

RAPPORT

ARKEOLOGISK UTGRAVNING

Kullgroper

Lømo, 72/114
Elverum kommune, Hedmark

Jostein Bergstøl

Oslo 2005

**KULTURHISTORISK
MUSEUM
UNIVERSITETET
I OSLO**

Gårds-/ bruksnavn Lømo	G.nr./ b.nr. 72/114
Kommune Elverum	Fylke Hedmark
Saksnavn Reguleringsplan for Rv 20 gang- og sykkelveg ved Jømna – Heradsbygd idrettsplass	Kulturminnetype Kullgroper
Saksnummer (arkivnr. Kulturhistorisk museum) 05/4631	Tiltakskode/ prosjektkode 759043/211195
Eier/ bruker, adresse Elverum kommune	Tiltakshaver Statens Vegvesen, region øst
Tidsrom for utgraving 26.08.2005	M 711-kart/ UTM-koordinater/ Kartdatum 22EU89-UTM sone 32 øst: 646797 nord: 6744403
ØK-kart	ØK-koordinater
A-nr. 2005/112	C-nr. 54259
ID-nr (Askeladden) 90989	Negativnr. (Kulturhistorisk museum) Cf 30053
Rapport ved: Jostein Bergstøl	Dato: 28.10.2005
Saksbehandler: Inger Marie Berg Hansen	Prosjektleder: Inger Marie Berg Hansen

SAMMENDRAG

Kullgroperne R1 og R2 var blitt ødelagt ved nedleggelse av kabler og rør i traseen for gang- og sykkelveien. Det ble søkt med gravemaskin i de oppgravde massene, men alle spor etter groperne var borte bortsett fra noen trekullstykker som lå på bakken der hvor R1 hadde ligget. Et av disse ble tatt inn, og er sendt til datering.

INNHold

1. BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN	2
2. DELTAGERE, TIDSRØM	2
3. FORMIDLING	2
4. LANDSKAPET - FUNN OG FORNMINNER.....	2
5. UTGRAVNINGEN	2
5.1 Problemstillinger – prioriteringer	2
5.2 Utgravningsmetode.....	3
5.3 Utgravningens forløp.....	3
6. KONKLUSJON.....	3
7. FOTOLISTE, NEGATIVNR. CF. 30053	3

RAPPORT FRA ARKEOLOGISK UTGRAVNING

LØMO. 72/114, ELVERUM KOMMUNE, HEDMARK

FORFATTER

Jostein Bergstøl

1. BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN

Reguleringsplan for gang- og sykkelveg ved RV 20 Jømna – Heradsbygd. I forbindelse med offentlig ettersyn av reguleringsplanen hadde Hedmark fylkeskommune registrert to kullgroper (ID nr 90989, R1 og R2) og anbefalt frigivning med vilkår om arkeologisk undersøkelse. Riksantikvaren ga dispensasjon i hht Kulturminneloven i brev av 8. juni 2005, og fastsatte vilkår for undersøkelsen i brev av 11. august 2005.

2. DELTAGERE, TIDSRUM

Undersøkelsen skjedde fredag 26.08.2005, med Jostein Bergstøl fra Kulturhistorisk museum, og gravemaskinfører Bjørn Sjøløkken fra Hagens Minigraver, Rena.

3. FORMIDLING

Ingen

4. LANDSKAPET - FUNN OG FORNMINNER

Flat sandmo med furuskog og blåbærlyng. Vei og bebyggelse i nord.

5. UTGRAVNINGEN

5.1 PROBLEMSTILLINGER – PRIORITERINGER

Undersøkelsen var ment å skulle avklare kullgropenes alder og konstruksjonsmåte (jf. prosjektplanen).

5.2 UTGRAVNINGSMETODE

Gropene skulle renses frem i flate med maskin og for hånd, og deretter snittes for å dokumentere plan og profil. Kantene av den allerede utgravde grøfta ble rensed med maskin, og deretter gjenfylt.

5.3 UTGRAVNINGENS FORLØP

Jeg hadde i forkant blitt varslet om at kullgropene var forstyrret av graving i forbindelse med nedlegging av kabler og rør i traseen til den planlagte gang- og sykkelveien. Se vedlagte fotografier. Utenfor traseen var det spredt trekull der hvor kullgropene skulle vært. Vi fjernet all løsmasse med maskinen i området rundt disse kullgropene, men så at begge gropene var fullstendig bortgravd under arbeidet med å legge kabler og rør i traseen for gang- og sykkelveien.

Ved den vestligste gropa (R1) ble det funnet et stort stykke trekull som med sikkerhet må stamme fra kullgropa. Denne vil bli datert. Ved R2 var trekullet så fragmentert at det ikke var mulig å finne stykker som man med sikkerhet kan si er fra kullgropa. Det lå små biter trekull i og under humuslaget, men de kan være oppblandet med både eldre og nyere materiale, så de ble ikke tatt inn.

Stedet ble dokumentert med foto, men ikke tegnet.

Trekullprøven har fått museumsnummer **C 54259** og er sendt til laboratoriet for radiologisk datering i Trondheim for datering. (T-17950) Prøven ble datert 980 ± 75 før nåtid. Kalibrert datering er 1000-1165.

6. KONKLUSJON

Alle spor etter kullgropene var borte bortsett fra noen store trekullstykker som lå på bakken der hvor gropa R1 hadde ligget. Et av disse ble tatt inn, og er sendt til datering.

7. FOTOLISTE, NEGATIVNR. CF. 30053

Film 1 Bildenr.	Motiv	Retning mot	Fotograf	Dato
29a	Minigraver ved R-1	NV	Jostein Bergstøl	26.08
30a	Minigraver ved R-1	NØ	"	"
31a	Spredt trekull ved R1	N	"	"
32a	Spredt trekull ved R1	NV	"	"
33a	Oversikt ved R2	V	"	"
34a	Oversikt	V	"	"
35a	Oversikt i østenden	SV	"	"
36a	Oversikt i østenden	V	"	"

Den oppgravde traseen sett mot vest.

Kullgrop R1 lå ved merkepinnen. Spredt trekull løst på bakken i forgrunnen.